Кыргыз Республикасынын Ош облусунда жатын моюнчасынын рак оорусунун өнүккөн түрү менен ооругандарга медициналык жардам көрсөтүүнү уюштуруунун медициналык-психологиялык аспектилери

Ж. Т. Бургоева [1], А. Р. Жумабаев [2], Ч. Д. Рыспекова [3]

[1] Ош мамлекеттик университети,
[2] КР ССМ алдындагы Улуттук онкология жана гематология борбору,
[3] И. К. Ахунбаев атындагы Кыргыз мамлекеттик медициналык академиясы

Маселенин актуалдуулугу. Жатын моюнчасынын рагын паллиативдик дарылоо, анын ичинде нур терапиясы жана химиотерапия, симптомдорду көзөмөлдөө жана ооруну басаңдатуу аркылуу өнүккөн рак менен ооругандардын жашоо сапатын жакшыртууда маанилүү роль ойнойт. Бейтаптардын 60% га жакыны диагноз коюу жана дарылоо тажрыйбасын медициналык адис менен талкуулагысы келгенин айтышкан. Психологиялык жардам азап чеккендердин жашоо сапатын жакшыртууга багытталган.

Бул иштин максаты: изилдөө өлкөнүн Ош облусундагы паллиативдик жардамдын абалы, ачыкка чыгаруу жана бул бейтаптардын психикалык/психологиялык абалына кандай таасир этет.

Изилдөө материалдары жана методдору. Изилдөө тобунда жатын моюнчасынын залалдуу жаңы шишиктери бар, III - IV стадиясындагы 83 бейтап болгон, алар үч жылдык байкоо мезгилинде Ош облустар аралык онкология борборунда диспансердик каттоодо турушкан. Оорулуулардын орточо жашы 56 жашты түздү (28 жаштан 88 жашка чейин).

Жыйынтыктар. Рак менен ооругандар үчүн атайын психологиялык тесттер колдонулган. Аялдардын 16сы (19,3%) гана рак оорудан айыкса болорун билишкен. Тилекке каршы, калган бейтаптар рак оорудан айыкпайт деп ойлошкон же жооп берүү кыйын болгон. Аларга психологиялык жардам көрсөтүлгөн эмес. Жатын моюнчасынын рак оорусунун өнүккөн же жайылган түрлөрү менен ооруган 83 бейтаптын ичинен субклиникалык жактан байкалган тынчсыздануу (8-10 балл) жана клиникалык жактан байкалган тынчсыздануу (11 балл жана андан жогору) тиешелүүлүгүнө жараша 35 (42,3%) жана 39 (46,9%) бейтаптардан аныкталган. Бул шкала боюнча "норма" градациясында 9 (10,8%) бейтап болгон. Депрессияны баалаган башка шкаланы изилдөөдө жатын моюнчасынын рагы пациенттеринде субклиникалык түрдө байкалган депрессия (8-10 балл) 45 (54,2%) бейтапта, ал эми клиникалык жактан байкалган депрессия – 30 (36,1%) пациентте аныкталган. Ооруканадагы тынчсыздануу жана депрессия шкаласына ылайык "тынчсыздануу" критерийи боюнча пропорцияларды салыштыруу (норма жана клиникалык жактан көрсөтүлгөн) клиникалык билдирилген тынчсыздануу да салыштыруу тобуна караганда ишенимдүү көп кездешкенин көрсөттү ($p<0{,}001$). Жалпысынан, шишик процессинин өнүккөн стадиялары менен 75 (90,4%) бейтаптын 83үндө субклиникалык жана клиникалык жактан байкалган депрессиянын симптомдору болгон.

Корутунду. Өнөкөт оору басымдуулук кылган, ал-80 (96,3%) оорулууларда катталган. Паллиативдик терапиядан кийин тынчсызданган бейтаптардын саны 39дан 19га чейин кыскарган, б.а. дээрлик эки эсе, бул жогорку ыктымалдуулук менен статистикалык жактан ишенимдүү болгон ($p = 0{,}0006$). Психологиялык коррекциядан кийин, 18 бейтаптын ордуна 30 бейтапта аныкталган. Айырмасы статистикалык жактан да туура болгон ($p = 0{,}02$). Тынчсыздануу жана депрессиянын субклиникалык белгилери паллиативдик терапия башталганга чейин 35 (42,2%) жана 45 (54,2%). Паллиативдик дарылоодон кийин бул белгилер кыйла азайган – тынчсыздануу 16 бейтапта жана депрессия 23 бейтапта аныкталган. Мунун баары жашоо сапатынын жакшырганын көрсөттү.

Сведения об авторах:
Бургоева Миновар Нышановна – *Ошский государственный университет.*
Эл.почта: bminovar1978@mail.ru
Контактный телефон: 0776 152 436
ORCID:https//orcid.org/0000-0003-0283-9750
Жумабаев Амангелди Рахмадилдеевич - *доктор медицинских наук, профессор, заместитель директора Национального центра онкологии и гематологии по организационно-методической работе.*
Эл.почта: jumabaev61@mail.ru
Контактный телефон: 0552 313 991
ORCID:https//orcid.org/0000-0002-9073-1127
Рыспекова Чинара Дарбековна *– кандидат медицинских наук, доцент, Кыргызская государственная медицинская академия имени И.К.Ахунбаева.*
Эл.почта: chin-dar@mail.ru
Контактный телефон: 0550 649 871
ORCID:https//orcid.org/0009-0007-5764-2927